

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

76

Vragen van het lid **Vergeer** (SP) aan de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, mevrouw Van der Laan, over *het kunstproject «De Dienst» ten behoeve van het logement van de Tweede Kamer*. (Ingezonden 25 augustus 2005)

1
Is het waar dat door de Rijksgebouwendienst 160.000 euro beschikbaar is gesteld ten behoeve van kunstuitingen voor de uitbreiding van de huisvesting van de Tweede Kamer en dat dit is besteed aan het kunstproject «De Dienst»?¹

2
Is het waar dat er reeds 130.000 euro is besteed aan de selectieprocedure en «De Dienst» zelf? Zijn er nog voldoende financiële middelen voor de vervaardiging van winnende kunstobject(en)?

3
Stond bij aanvang van het kunstproject «De Dienst» vast welk percentage van de 160.000 euro bestemd was voor de selectieprocedure en welk bedrag bestemd was voor de uiteindelijke vervaardiging van objecten? Is dit

gecommuniceerd aan de deelnemers? Zo neen, waarom niet? Deelt u de mening dat dit wel wenselijk was geweest?

4
Is het waar, dat de beoordelingscommissie niet op de hoogte was van de deelname van de directeur van «De Dienst» aan de wedstrijd die hij zelf had uitgeschreven?

5
Is het waar, dat de commissie heeft gesteld het om die reden achteraf bezwaarlijk te vinden dat haar beoordeling meeweegt bij de keuze voor een kunstwerk? Wat is uw oordeel over de mening van de commissie?

6
Deelt u de mening dat het gegeven, dat de bedenker van «De Dienst» zelf directeur is geworden van «De Dienst» en tevens zelf heeft deelgenomen aan de wedstrijd van «De Dienst», ertoe heeft geleid dat er sprake is van belangenverstremming en dat dit onwenselijk is? Zo neen, waarom niet?

7
Kunt u toelichten hoe het verdere verloop van de procedure zal zijn?

¹ de Volkskrant, 31 mei jl., «Democratisch kunstproject zit in bestuurlijke crisis».

Antwoord

Antwoord van minister **Dekker** (Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer), mede namens staatssecretaris **Van der Laan** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap). (Ontvangen 30 september 2005)

1
Ja, dat klopt. Dit bedrag is bepaald door de standaardberekeningen die worden toegepast door de Rijksgebouwendienst bij nieuwbouw conform de «percentageregeling beeldende kunst bij rijksgebouwen», in dit geval bij het Logement. Martijn Engelbregt werd door de kunstcommissie van de Tweede Kamer voor deze opdracht geselecteerd, in samenspraak met de adviseur beeldende kunst van de Rijksbouwmeester.

2
Het kunstwerk «De Dienst» dient in al zijn facetten – van procedure, onderzoek naar die procedure tot uitwerking – te worden beschouwd als het kunstwerk van Martijn Engelbregt. Voor het kunstwerk is een begroting ingediend waarin alle onderdelen, van uitschrijven van de wedstrijd, het houden van «kantoor» in het Logement, het maken van de website www.de-dienst.nl, tot en met de communicatie met de deelnemers

en de realisatie van een of meerdere kunstwerken, zijn opgenomen. Een aanzienlijk deel van het budget (130 000 euro) is besteed aan het proces (en daarmee dus ook aan het kunstwerk). Het proces nam een periode van meer dan een jaar in beslag.

3

De keuze voor de kunstenaar was tevens een keuze voor zijn manier van werken. Martijn Engelbregt staat bekend om zijn procesmatige (niet-objectmatige) werkwijze. In zijn werk tracht hij formele processen te doorgronden en bloot te leggen. «De Dienst» is tevens een onderzoek naar de democratie van de kunst als een streven een democratisch kunstwerk te realiseren (bijkomstigheid was de symbolische lading van het bedrag; een cent per inwoner van Nederland). Dat daarmee een groot deel van het budget werd besteed aan de «selectieprocedure» was voor alle direct betrokken partijen, afgevaardigd in de kunstcommissie van de Tweede Kamer (niet te verwarren met de «beoordelingscommissie» of «deskundigencommissie» in de volgende vraag), van begin af aan duidelijk. Bovendien verloopt iedere kunstopdracht conform de procedure zoals beschreven in de percentageregeling waarbij de ontwerpen en de begroting worden goedgekeurd door de desbetreffende kunstcommissie. Aan de deelnemers is via de website het bedrag van 160 000 euro gecommuniceerd, als zijnde het feitelijke budget van het project van Martijn Engelbregt. Deelname aan de wedstrijd betekende deelnemen aan het kunstwerk van Martijn Engelbregt.

4

De deelname van Martijn Engelbregt was van het begin af aan helder. Zijn ontwerpen stonden als eerste op de site. Ze waren bedoeld als inspiratie voor anderen. Aan de deskundigencommissie werden alle ontwerpen (dus ook die van Martijn Engelbregt) anoniem ter beoordeling voorgelegd. Het oordeel van deze commissie was niet doorslaggevend maar telde met andere stemmingen, zoals die van «bekende Nederlanders».

5

Een aantal leden van de deskundigencommissie bleken het bezwaarlijk te vinden niet op de

hoogte te zijn van de deelname van de kunstenaar zelf, anderen echter weer niet. Martijn Engelbregt heeft nadien uitgebreid gesproken met de verschillende leden van de deskundigencommissie en besloten om de stemming toch mee te laten wegen, zijnde immers het verzoek van «het volk». Het bezwaar gold voor een minderheid en hoewel begrijpelijk, werd door Martijn Engelbregt voorondersteld dat men op de hoogte was van zijn deelname, gezien de expliciete verwijzing hiernaar op zijn eigen website en berichtgeving in de media.

6

De directeur van «De Dienst» is de kunstenaar. «De Dienst» is Martijn Engelbregts kunstwerk. De bijzondere opzet van dit kunstwerk heeft mogelijk tot enige verwarring geleid, maar van belangenverstrengeling is geen sprake. Immers, het budget voor het maken van een gekozen werk wordt uitgegeven aan de vervaardiging ervan, en Martijn Engelbregt is en blijft de kunstenaar van het totale project.

7

Uit alle stemmingen is een lijst van negen voorstellen gemaakt. Deze zijn ter goedkeuring aan de kunstcommissie van de Tweede Kamer en aan het Presidium voorgelegd. De kunstcommissie zal de komende weken in overleg met Martijn Engelbregt de locaties bepalen, in en rondom het Logement. Vervolgens zullen de werken in overleg met de desbetreffende deelnemers worden uitgevoerd. Er zal een officiële bekendmaking van de winnende voorstellen worden gemaakt. Hierbij wordt tevens een publicatie gepresenteerd waarin verslag zal worden gedaan van het hele proces.